

צ'בזטי מזהר"ן

תנינא

דף מב:

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קיא

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

מב: ליקוטי

אקג בשעת התפילה, כל זמן שהאדם שומע עוד אז איזה אדם דחינו ששומע ומרגיש שעומד עוד אדם לא בשעת תפילתו, הוא לא טוב. כי צריך כל אדם בשעת תפילתו שיצייר בדעתו שאין שם אלא אני והש"י לבד [1]. ובמאמר אבא שאול וכו' פ"א רצתי אחר צבי וכו' (במ"ו נה), שם מבואר ביטול גדול יותר בשעת התפילה, שמהויב האדם לבטל עצמו כ"כ בשעת התפילה, עד שלא ירגיש אפי' את עצמו כלל בשעת תפילתו, רק את הש"י לבדו. כי אז בשעת התפילה האדם עומד בהיכל המלך וכו' ע"ש מ"ש שם (באות ז) מי הוא הלא ישותו נתבטל ואין כאן אלא המלך בעצמו וכו' ע"ש [2]:

קד היה אוהב מאד את העבודות הפשוטות של סתם בני אדם האנשים הפשוטים הכשרים. והי' אוהב מאד מי שיכול לומר הרבה תחינות ובקשות בתוך הסידורים הגדולים כדרך ההמוני עם הכשרים [3]. והי' מזהיר ומוכיח אותנו כמה פעמים לומר זמירות בשבת. והי' מקפיד וכועס מאד על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר זמירות בשבת ובמוצאי שבת או שאר עבודות פשוטות. כי עיקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות כמבואר אצלנו כבר כמה פעמים [4]: **וגם** הוא בעצמו ז"ל קודם שהגיע לו החולאת הכבד שנסתלק על ידו. קודם לזה, כל ימיו, הי' מזמר זמירות הרבה ככל שבת ושבת ובמוצאי שבת:

קה שמעתי מאחד שהזחיר אותו שישתדל לעיין בתורתו [5]. ויראה לחדש בתורתו איזה דבר. (כאשר הזהיר על זה לכמה וכמה מאנשיו). ואמר לו, אם תזכה לכווין אל תוכן כוונתי בתורתו מה טוב. ואפילו אם לא תוכל לכווין כוונתי. אעפ"כ טוב מאד כשזוכין לחדש איזה דבר בתורה. כי הוא תיקון גדול להרהורים. כי כל הרהורים באין ע"י כח המדמה [6]. וע"י שמחדשין איזה דבר בתורה, שזהו כחי' מדמה מילתא למילתא [7]. ע"י פוח' פוח' פגם הרהורים שבאין ע"י המדמה [8]:

גם אנכי בעצמי שמעתי מפיו הק' כמה וכמה פעמים, שהזהיר מאד לחדש בתורה. ואמר שהוא תיקון גדול מאד מאד על העבר. ואמר שאפי' דיבור א' לבד כשזוכין לחדש הוא ג"כ טוב מאד. כי הוא תיקון גדול מאד: **גם** אמר שהוא טובה לנשמת אבותיו שכבר נסתלקו [9]:

קו ראוי להרהר בדברי תורה בשעת זיווג [10]. ואעפ"כ יוכל להוליד בנים. אעפ"י שמחשבתו תהי' דבוקה אז בהרהורי תורה. וטוב מאד להרגיל עצמו בכך:

קז פעם אחד דיבר מענין מיוחד והרחקת התאוה הכלליות שהיא תאוות ניאוף. ענה ואמר, הנה אכילה עכ"פ נתוסף להאדם כח והיות על ידי זה [11]. אבל זאת התאוה, הלא אדרבא, היא מפסדת ומזקת החיות מאד, ומתישת"ו כחו של

מוהר"ן תנינא

אדם מאד [12]. בוודאי אין צריכין אותה כלל, כ"א בשביל קיום המיין לבד:

קח פעם אחד סיפר מענין מעשה בני אדם. ענה ואמר. הלא האדם, בשביל תענוג קמין אחד של רבע שעה, [13] הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב: ואמר בלשון אשכנזי בזה הלשון, אה מענטש פון איין תענוגלי וועגן פון אה פערטיל שעה, קאן ער אן ווערין גאר דעם עולם הזה, מיט דעם עולם הבא:

קט סיפר עמי מענין קבר הבעש"ט זצוק"ל, שטוב מאד להיות שם על קברו [14]. ואמר, כי **צדיקים ירשו ארץ** (תהלים לו) היינו שהצדיקים אמתיים²² יורשים ארץ ישראל [15]. שזוכים שמקום גניזתם הוא קדוש [16] בקדושת ארץ ישראל ממש [17]. וא"י הוא תיקון גדול לפגם הברית [18]:

קי שמעתי שאיש אחד שאל אותו כיצד הוא הבחירה. השיב לו בפשיטות, שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה: ורשמתי זאת, כי הוא דבר"ה נצרך מאד. כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד. מחמת שהם מורגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד. ע"כ נדמה להם שאין להם בחירה ח"ו. ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בוודאי יש לכל אדם בחירה תמיד, על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד [19]:

קיז אחד שאל אותו בענין הנהגת התקרבות להש"י. וצוה לו ללמוד וכו'. ושאל אותו. הלא איני יכול ללמוד. השיב לו. ע"י תפלה יכולין לבא לכל. לכל טוב. לתורה ועבודה ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל המובנות שבכל העולמות:

פעם אחד אמר, אם היו מניחין מת לעוה"ז להתפלל בוודאי הי' מתפלל יפה בכל כחו [20]:

קיב לענין התחזקות לכל יפול האדם בדעתו מחמת ריבוי הפגמים והקלקולים שקלקל ע"י מעשיו ענה ואמר, אם אתה מאמין שיכולין לקלקל, תאמין שיכולין לתקן [21]:

קיג מי שרק מתנוצץ לו הש"י, כשעושה ח"ו אפילו דבר אחד שלא כראוי בשלימות. ²²(כלומר אעפ"י שאין בזה הדבר שום נידנדוד עבירה ח"ו, ולא שום תאוה גמורה בגשמיות, רק שאינו עושה הדבר בתכלית שלימות הקדושה כראוי באמת), ראוי לו שתכלה נפשו לגמרי מעוצם ההרטה והבושה:

קיד פעם אחד דברתי עמו ז"ל. והבנתי שהי' הפיץ מאד לגלות לי איזה דבר מהשגותיו שהשיג, כדרכו תמיד, אך הי' קשה עליו. והלכתי עמו יחד בשתיקה, כי לא דיבר עמי מאומה. אך בתוך זה, יצאו מפיו ²³הק' דיבורים אלו, סע האמ אה פנים, או מע מוז זיך פון אה

¹ מוהר"ן בתקפא
² עיין ריש תורה כה צריך לצאת ממדמה לשכל וע"ש בסוף התורה צריך לקרא ליצה"ר שם חדש מדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה את לו שהכוונה למדה שמינית של הס"א שהתגברה נגד האור של רבינו שהשיג מדה שמינית שהיא בינה בשלימות. ועיין תורה ח' תנינא אות י' שהאמונה והנבואה היא כפי ברור המדמה, וע"ש אות ח' ע"כ לזכר נקבש מלה לזכר אמוני כי ע"י התקנות אליו מתכלי המדמה, ועיין תורה קכ"ו. וז"ע א"ס

³ עיין ברור המדמה, וע"ש אות ח' ע"כ לזכר חיהיה האמונה ונבואה אלל עיין ספר העקבות אללו נמלך ג' י"ט ופי' ופי' ובלקשות הרי"ן לזכר ח' ענוואה ככח המדמה הלא מלגנה כל הנבואה לבד משה רבינו וכשתפעל אונגתה נהגש ויט לנבואה ככלל מלמה

⁴ ברכות ט"ז
⁵ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

⁶ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

⁷ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

⁸ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

⁹ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

¹⁰ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

¹¹ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

¹² עיין לק"ה חובל בחבירו ג' י' מובא בשיש"ק ח"ג סימן כג. ועיין בעש"ט עה"ת ריש פרשת שלח שלימוד תורת הצדיק היא בחי' השתטחות על קברו

¹³ בתשכ"ט- כי הוא נצרך (ותיבת דבר מחנך)

¹⁴ עיין לעיל תורה נד תנינא. ועיין קדושתין לו: אם אתה רוצה אתה מושל בו (וע"ש אלמלא הקב"ה עוררו וכו' וע"ש מהרש"א דקאי האב להישרו) עיין סנהדרין י"ט: פלגין בן לט' התגבר על לזר הכהן ויחך מיוסף הצדיק ומתנועו כשנעץ חכב בינו למוכל כח שאלו ועל עס זה נקלה פלטיאל שפלטו הקב"ה מעצבים הלא שאל"פ שאקב"ה פלטו מעצבים הלא נספון הכחיה כח פלטונו גדול ע"ש. ולעיל תורה קל.

¹⁵ מוהר"ן בתקפא (אות ו)

¹⁶ ובתורה ד' אתה ט' תורה טו אות ה'.

¹⁷ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א

¹⁸ עיין ליקוטי עצות ערך תמימות ושיחות הרי"ן סימנים ח' טו, י"ט, י"ב, נ"א. קא.

¹⁹ עיין ככבי אור שיחות וספורים אות מג הובא בהכמה ותבונה סימן ב' אות טו רבינו שאל את רבי אהרן תלמידו הרב של ברסלב למה לא תקח את ספרי ותעניו בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותעניו בו עד שתבין ותדע את היתרון שע"ו.

²⁰ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

²¹ עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ"א- ככר נתתי לכם מדמה כשר וטוב ותאם רשאים לחדש בתורה וכו' ע"ש. וע"ש שדברי מוהר"ן כ"א בהמשך כתב גם שם בארבעות יותר. ועיין באה"ל תורה נד אות ד' בשם מוהר"ן שבתורה נד ח"א

²² מתולדו אמיתיים

²³ עיין לק"ה קרחה וכתובת קעקע ג' ד' הובא בשיש"ק ח"ג סימן ב'

²⁴ מעלת קברי צדיקים עיין דרשות הרי"ן דרוש ח', ספר העיקרים ד' לה, שם הגדולים מע' גדולים ערך א' קצט. ספר המדות צדיק קעג.

²⁵ עיין לק"ה חלב ודם ג' א' מובא בשיש"ק ח"א סימן טו שהבעש"ט פעל שקברו יהיה בחי' א"י (וצ"ע לכאורה לפי' דוקא קברו ואעפ"כ לומד שם מוהר"ן ממנו לכל קבר של צדיק) ועיין מתוק מדבש על זוהר שלח דף קעג: שקבר משה רבנו קדוש יותר מא"י. ועיין הקדמת בעש"ט עה"ת (מאירת עינים) אות פ' ובמקור מים חיים שם אתה כי שהביא דברי רבינו ומוהר"ן אלה בלא מקור אחר. גם ע"י לק"ה שלוחין ז' יג.

²⁶ עיין כלי יקר (במדבר לג מט) נפש הצדיק נותן יותר והיה וקיים לעולם מכל הדרותיות שהיה בביהמ"ק וכו' ובדרשות הרי"ן דרוש ח' כתב גם אחרי מותם מקומות קברותיהן ראוי להמצא השפע שם כי עצמותיהם אשר כבר היום כלים לחול עליהם השפע האלקי וכו' ע"ש.

מאמר על ידי תפילה יכולין לבא לכל

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן תנינא

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

על ידי תפילה אפשר לבא להכל, רק כאן זה נעלם, אבל למעלה יודעים היטב.

שיחות

עד

ליקוטי הלכות

אין

קושיות

- וצווה לו ללמוד – צ"ע הרי ביקש הקרבות לה' ית' ועיקר ההתקרבות והתחברות היא ע"י תפילה כמבואר בתורה פד תנינא/ב) וגם בסוף אמר לו שע"י תפילה יזכה כל א"כ מדוע לכתחילה לא אמר לו ע"י תפילה.
- וצווה לו ללמוד וכו' – צ"ע מאי וכו'.
- הנהגת ההתקרבות – הלשון צ"ע מדוע לא אומר פשוט ששאל אותו כיצד זוכים להתקרב לה' ית'. וכנראה לא שאל רק איך מתחילים אלא איך היא כל הנהגת האדם בזה. ועל כן השיב לו ללמוד וכו', דהיינו שיתחיל בלימוד ואח"כ וכו' דהיינו גם לקיים שאר עבודות דהיינו התבודדות ותיקון המדות וכו'.
- ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות – צ"ע על איזה עולמות מדבר?
- אם היו מניחין מת לעוה"ז להתפלל – צ"ע למה דווקא בעולם הזה היה מתפלל יפה יפה. ואם גם למעלה מתפלל יפה יפה, מדוע לא אמר רבנו פשוט שלמעלה יודעים היטב מעלת התפילה ומתפללים יפה יפה. ונ"ל כוונת רבנו שרצה לומר שע"י שהיינו רואים כיצד המת מפלל יפה יפה, ממנו היינו לומדים עד כמה גדולה מעלת התפילה, שהרי המת יודע את האמת.

הקדמה

עיקר המסר בתורה זו היא מעלת התפילה, שבעולם הזה נעלם מאד עד כמה פועלת התפילה כי היא לא עוזרת ע"י ניסים אלא היא מנהיגה את הגלגלים והטבע שיתנהג כפי תועלת האדם המתפלל. על כן נדמה לאדם שבאופן טבעי הדברים התגלגלו כך ולא תולה בתפילתו שהרי לא נעה מיד אלא עפ"י סיבוב הגלגלים שהוא רק פעל שיתגלגלו לטובתו. ועל זה מביא מוהר"ן ד"ב רבנו שרק כאן בעולם הזה נעלם עד כמה התפילה מועילה, אבל למעלה רואים זאת בברור, ואם הינו רואים מת דהיינו שמי שנמצא למעלה ויודע כיצד פועלת התפילה, כיצד הוא מתפלל הינו מבינים את מעלתה.

מוהר"ן מספר שפעם בא אל רבנו אחד שנכסף להתקרב לה' ית', ושאל כיצד לנהוג בזה, ורבנו השיב לו שעיקר ההתקרבות היא ע"י לימוד תורה דהיינו שלחן ערוך שידע כיצד להתנהג עפ"י ההלכה, ויתבודד לזכות לשפלות וישוב הדעת, ויעשה צדקה שפותחת את כל העבודות וכו' ושאל אותו הבעל תשובה הנ"ל כיצד אקיים זאת הרי אפילו את ההתחלה איני יודע לקיים. אזי השיב לו רבנו שיש שתי סוגי תפילה, יש תפילה שהיא בקשה שמבקש בפרטיות על כל דבר שרוצה לעשות, והיא קודמת ללימוד כי על ידה זוכה ללימוד, ויש תפילה שהיא איך לעשות שהיא אחרי שכבר למד קצת, דהיינו שעושה מהתורה תפילה כי ע"י שלמד כבר יודע על מה לבקש בפרוטרוט, כיצד לשמור לעשות ולקיים, והיא כוללת את כל תיקון המדות ועבודת ה'. ועל ידה זוכים להכל.

כב כר בסלו תשפ"ו ירושלים

² תורה פד תנינא – דע, שעקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפילה. כי התפילה הוא שער, שדרכו שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשתמוזעין לה. כי תפילה היא מלכות, כמו שכתוב (תהלים ק"ט) 'ואני תפלה'; ותפילה לשון התחברות, כמו שכתוב (בראשית ל'): 'נפתולי אלקים נפתלתי', תרגומו: 'לשון התחברות'.

עד כאן ההקדמה

*

תורה קיא

אחד שאל אותו את רבנו בענין הנהגת דהיינו כיצד לנהוג כדי לזכות להתקרבות להש"י-להשם יתברך. וצוה לו ללמוד שלחן ערוך וכו' ולהתפלל. ושאל אותו. מה אעשה הלא איני יכול ללמוד. השיב לו. ע"י תפלה יכולין לבא לכל. לתורה דהיינו גמרא עם ראשונים ואחרונים והפוסקים בחיות והבנה נכונה והתמדה ועבודה דהיינו תפילה¹ וכוונה, ולכל הקדושות לקיים התקדש במותר לך, ולכל העבודות כגון חצות ותיקין והתבודדות בשדה, ושמירת עינים וזריות, וצדקה, והסתפקות (לשמוח בחלקו), ועין טובה, (לשמוח בהצלחת החבר) ושמחה ולכבוש היצר ולכבד את הבריות² וענוה ושפלות ולכל הטובות שבכל שלש העולמות עולם השפל ועולם הככבים ועולם המלאכים, כמבואר בתורה ט"ו, שבתפילה משפיע לג' עולמות, וחוזר ומקבל מהם כל הטובות, כי הקב"ה מנהיג את העולם השפל שלנו, ע"י הגלגלים שהם הככבים והמלאכים, וכמו שאמרו בב"ר י' ו' אין לך עשב שאין לו מלאך וככב שמכהו ואמר לו גדל. נמצא ע"י תפילה יכול לזכות לפרנסה ורפואה וגם למצא זיווג³ ואפילו לשנות מזלו ולזכות לחכמה גבורה ועשירות, וכבוד:

בהקשר למה שאמר לעיל שע"י תפילה אפשר לבא להכל, מביא מוהרנ"ת מעשה להראות שרק כאן בעולם נעלמת מעלת התפילה עד שצריך שרבנו יגלה לנו שאפשר על ידי זה לבא לכל, אבל למעלה יודעים זאת היטב.

פעם אחד אמר רבנו, אם היו מניחין מת לרדת לעוה"ז להתפלל בוודאי היינו רואים איך הי' מתפלל יפה יפה בכל כחו [יח]/ט: אולי אפשר לבאר במליצה, כי תפילה היא ברומו של עולם ובני אדם מזוללים בה בעולם הזה, כי לא רואים מה נעשה ברום עולם, אבל מי שכבר היה ברום עולם, יודע היטב מעלת התפילה ועל כן אם היו מניחים אותו לירד לעולם הזה היה מתפלל יפה יפה.

¹ מתוצו - תפילה

² תענית דף ב. - דתניא לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוא אומר זו תפלה

³ אבות פרק ד (א) בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מפל אדם, שנאמר (תהלים קיט), מפל מלמדי השפלותי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז), טוב ארץ אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר. איזהו עשיר השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח), יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא. איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב), כי מכבדי אכבד ובני יקלו:

⁴ תורה ט' אות ב' - גם היה כח בידו (של יעקב אבנו) לתן חלק מחלקי עולם ליוסף, כמו שכתוב (בראשית מ"ח): "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך" וכו', כי על ידי תפלתו היה משפיע חיות לכל שלשה חלקי עולם, שהם עולם השפל ועולם הכוכבים ועולם המלאכים. וזה: שכ"ם שפל, כוכב, מלאך, כי כל זה זכה על ידי תפלתו, כמו שכתוב (שם): "אשר לקחתי מיד וכו' בתפילתי ובקשתי".

⁵ כמבואר שם בתורה ט' אות ב' על מאמר חז"ל (פסחים קיח). קשה זיווג כקריעת ים סוף, אמר שם רבנו ולפי הזיווג שגורם בתפלתו, כן זוכה לזיווג.

⁶ עיין השתפכות הנפש בציטוטים מליקוטי עצות אות נ' הובא בשיש"ק ח"א תצה

⁷ השתפכות הנפש אות נ' - עקר החיות מקבלין מהתפלה, כמו שכתוב: "תפלה לאל חיי" גם על ידי תפלה משפיע חיות לכל שלשה חלקי עולם, שהם: עולם השפל, עולם הכוכבים ועולם המלאכים ועל כן על ידי תפלה מעורר כח המלאכים, המנהיגים את הכוכבים הממנים על העשבים והצמחים שבעולם השפל הזה ומביאים אותם ואומרים להם שיגדלו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל אין לך עשב מלמטה, שאין לו כוכב ומלאך, שמכה אותו ואומר לו: גדל גם ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בתפלתם, וכפי שמפרנס לאביו שבשמים בתפלתו, כן זוכה האדם למצא את פרנסתו וזה שאמר הפתוב: "שמרו עדותי", הינו שמרו את התפלה, שעל ידה אנו מעידין על אחדותו, ועל ידי זה: "וחק נתן למו", וחק לשנא דמוזנא הוא (ביצה ט"ז) גם על ידי תפלה זוכה האדם למצא את זיווגו, אף כשאדם עומד להתפלל אז באים מחשבות זרות וקלפות ומסבבים אותו ונשאר בחושך ואינו יכול להתפלל ותכלית התקנה לזה שתראה שיצאו הדבורים מפיה באמת ועל ידי זה התבה היוצאת מפיה באמת, היא תשים לך פתח בחושך שאתה נצוד בו ותזכה להתפלל היטב והעקר שבתפלתו ותחנתו ושיחתו בינו לבין קונו, אף על פי שאי אפשר לו לדבר שום דבור מגדל החושך והבלבול המסבב אותו מאד מאד מקל צד, אף על פי כן על כל פנים יראה לדבר הדבור באמת באיזה מדרגה נמוכה, כגון למשל שיאמר ה' הושיעה וכו' באמת אף על פי שאינו יכול לדבר בחיות כראוי אף על פי כן יקריח עצמו על כל פנים לדבר הדבור באמת בפשיטות כפי מה שהוא ועל ידי זה יאיר לו האמת שיוכל להתפלל ולפרש שיחתו היטב פסדו הגדול יתברך ועל ידי זה הוא מתקן ומקיים כל העולמות גם על ידי זה יזכה לבקע פתחים להחזיר גם אחרים בתשובה להוציאם ממעודות שהם נצודים בהם (שם, סימן ט).

ויש בזה מעשה! ברבי נפתלי שראה בחלום שבא אליו אדם מעולם העליון וביקש ממנו שיאמר לו דבר תורה מהרב שלו ואמר לו תחילת תורה ט' עיקר החיות מקבלים מהתפילה. ובשמעו זאת נתלהב מאוד בהתלהבות עצום ונשגב ובתשוקה עצומה ונשגבה; ומגודל התלהבותו ותשוקתו הרים עצמו האיש מהעולם העליון למעלה למעלה, עד שנעלם מאיתו. ואח"כ כשסיפר רבי נפתלי את החלום לרבנו אמר לו 'זכי אתם סבורים אשר גם בעולם העליון שומעים את דברי תורתכם כששמעכם כאן? לא כן היא, שם כששומעים איזה דיבור משמי הוא עניין אחר לגמרי!'

עד כאן ביאור חברותא לתורה קיא תנינא

'ראה שיש"ק חדש ח"ב אות תשפו - מה שסיפר הרב רבי נפתלי זצ"ל וכו': בתחילת התקרבותו לאדונו מורנו ורבינו זצ"ל ראה בחלום שבא אליו אחד מעולם העליון, ושאל אותו לאיזה צדיק הוא מקורב, השיבו: 'לאדמו"ר מברסלב זצ"ל', ויבקשהו שיאמר לו איזה דבר תורה ששמע מפיו - 'אז אג מיר עפעס איבער פון דיין רבי'ן', ולפי שזה היה תיכף אחרי שמעו מאדונו מורנו ורבינו זצ"ל את התורה 'תהומות יבסיומו' שבליקוטי מוהר"ן (קמא סימן ט) המתחלת 'כי עיקר החיות מקבלין מהתפילה, כמו שכתוב (תהלים מב ט) 'תפילה לאל חי' וכו' - אמר לו רבי נפתלי הדיבור הזה מהתחלת התורה הזאת - 'ער האט אים איבערענאגט דעם טייטש 'תפילה לאל חי' - אז די תפילה דאס איז אינגאנצן מיינ חיות' - (הוא חזר עבורו את פירוש הפסוק 'תפילה לאל חי' - שכל חיותי היא מהתפילה), ובשמעו זאת נתלהב מאוד בהתלהבות עצום ונשגב ובתשוקה עצומה ונשגבה; ומגודל התלהבותו ותשוקתו הרים עצמו האיש מהעולם העליון למעלה למעלה, עד שנעלם מאיתו - 'אז ער האט געהערט דעם טייטש, האט ער ארויפגעפלוין למעלה פאר דבקות דיג'. ואחר כך בא הרב נפתלי זצ"ל לאדונו מורנו ורבינו זכר צדיק וקדוש לברכה, ויספר לו את מראה החלום הזה; ענה ואמר לו אדונו מורנו ורבינו זכר צדיק וקדוש לברכה: 'זכי אתם סבורים אשר גם בעולם העליון שומעים את דברי תורתכם כששמעכם כאן? לא כן היא, שם כששומעים איזה דיבור משמי הוא עניין אחר לגמרי! - 'אז אס מיינט איר, אז אויבן איז אזוי ווי איר? אויבן אז מען הערט מיינעם אז דבור איז גאר א אנדער חשיבות!'. (רל"י). (הובא גם בהשתפכות הנפש אות נ' הערת המסדר שם)

